

“We gaan voor honderd procent chemievrij in 2021”

Uitdaging voor de beheerders van sportvelden in Almere

Chemievrij beheer van sportvelden is in de gemeente Almere geen verre toekomstmuziek meer. Integendeel. Uitgangspunt is de gifspuit alleen in incidentele gevallen te hanteren en zoveel mogelijk natuurlijke en biologische bestrijdingsmethoden toe te passen. De toezichthouder buitensport van de gemeente, zijn adviseur en de aannemer zijn vol vertrouwen over het beheer zonder gewasbeschermingsmiddelen vanaf 2021: “We gaan het redden.”

Als iemand in staat is het veelbesproken onderwerp van chemievrij beheer van verschillende kanten te duiden, is het Jacco Meijerhof wel. Hij combineert het adviseurschap voor de gemeente Almere met zijn werk voor aannemersbedrijf Hofmeijer Civiel en Cultuurtechniek BV uit Voorst. Toezichthouder buitensport Tonnis Smith van het gemeentelijk sportbedrijf: “Jacco speelt een belangrijke rol in ons team met zijn adviezen en het uitzetten van aanbestedingen en schrijven van bestekken. Jacco weet als ervaringsdeskundige heel veel van de materie en buigt zich over de grote lijnen van het beheer van de sportvelden.” Smith werkt daarnaast samen met aannemer Berdi Sport & Groen uit Nagele in de Noordoostpolder. Dat bedrijf verzorgt het volledige terreinbeheer in de stadsdelen Almere Haven en

Almere Buiten. Twee andere aannemers zijn verantwoordelijk voor de aanleg en het onderhoud van de overige sportaccommodaties in de stad.

Smith: “Het wordt een hele opgave om chemievrij te werken. Almere is een gemeente die duurzaamheid heel hoog in het vaandel heeft staan. Wij willen dus ook graag onze nek uitsteken in het chemievrij beheer, omdat we zo duurzaam mogelijk willen werken. De vraag is hoe we het chemievrij beheer in de praktijk vormgeven. Het antwoord daarop moet komen van de werkers en praktijkjongens in het veld, de aannemers. Gelukkig is er nog even tijd om het ei van Columbus uit te vinden. We verwachten dat het in elk geval voor meer handwerk zorgt.”

Prestatiecontract

In Almere werken aannemers op basis van een zogeheten geïntegreerd prestatiecontract. Rienk Bernhard, mede-eigenaar van Berdi Sport & Groen: "Hierbij liggen de verantwoording en de organisatie van het beheer en onderhoud van onder meer twintig natuurgras- en kunstgrasvelden op het gebied van voetbal, American football en handbal bij ons als aannemer. Dat werkt prettig en geeft veel vrijheid, zonder veel tijdrovend overleg over de aard van de werkzaamheden", aldus Bernhard. Hij benadrukt dat het beheer in Almere zoveel mogelijk chemievrij gebeurt. "Als het echt niet anders kan, schakelen we over naar chemische middelen, bijvoorbeeld bij een heel hoge onkruiddruk of bij het bestrijden van engerlingen, larven die in de bodem voor veel schade zorgen. Als we komend voorjaar engerlingen moeten bestrijden, gaan we dit biologisch benaderen met aaltjes. We gebruiken chemie alleen als escape en gaan voor een zo natuurlijk mogelijk beheer, dus met machines en door het beluchten, verticuteren en snijden van het gras. Het chemievrij beheer gaat vanaf 2021 gepaard met nog striktere en hardere afspraken. De meeste aannemers beseffen dat dit écht om aandacht vraagt."

Op de goede weg

Adviseur Meijerhof benadrukt dat Almere de sportvelden vanaf 2021 honderd procent chemievrij wil beheren. "Dat is de uitdaging waar we voor staan. We zijn er al nadrukkelijk mee bezig. Dat maakt de omslag in denken en handelen vanaf 2021 gemakkelijker", stelt Meijerhof. "We accepteren niet zonder meer dat we de problemen met engerlingen, schimmels of uitbraken van andere ziekten alleen met de gifspuit kunnen oplossen. Er moeten hier toch natuurlijke of biologische alternatieven voor zijn, bijvoorbeeld door machines anders af te stellen. Dat moeten we goed uitzoeken. Blijken alternatieven écht niet voorhanden, dan gaan we voor 95 procent chemievrij. Zaak is om er in elk geval alles aan te doen om voor die honderd procent te gaan."

Hij vervolgt: "We zijn in Almere op de goede weg. Belangrijk is dat we niet op onze lauweren gaan rusten en de komende jaren stappen blijven zetten voor een nog duurzamer onderhoud. Als het aankomt op chemievrij beheer in 2021 redden wij ons wel. Dat geldt ook voor de andere gemeenten die lid zijn van de belangen- en brancheverenigingen die deelnemen aan initiatieven als de Green Deal Sportvelden. Ik vrees wel problemen in kleinere gemeenten. Feit is dat sport daar toch vaak op een lager pitje staat en het budget voor het beheer en onderhoud niet overhoudt. Daarom zijn veel verenigingen verzelfstandigd en nemen terreinbeheerders en vaak ook goedwillende vrijwilligers het onderhoud voor hun rekening. Zij missen veel specifieke kennis, terwijl juist het kennisniveau van fieldmanagers omhoog moet om goed beheer zonder chemie mogelijk te maken."

Kosten

Het bedrijf van Bernhard verricht groot onderhoud bij een aantal sportclubs. "Of die zich gaan conformeren aan de Green Deal en tijdig serieus werk maken van het chemievrij beheer?

Ik steek er mijn handen niet voor in het vuur. Ze beseffen vaak niet wat er op hen afkomt. Alleen al qua kosten, al kan ik dat niet onderbouwen met exacte bedragen. Het onderhoud zonder gewasbeschermingsmiddelen wordt duurder. Het is van groot belang dat eigen diensten van gemeenten of adviesbureaus bij het schrijven van bestekken en sluiten van meerjarige overeenkomsten nu al nadrukkelijk rekening houden met het invoeren van chemievrij beheer. Dat gebeurt nog veel te weinig. Ze lopen hierin achter of zijn niet goed op de hoogte. Daar maak ik me grote zorgen over. Het borgen van de Green Deal begint bij een goede invulling van de bestekken en contractvormen."

Goede voorbereiding

Adviseur Meijerhof gaat uit van het credo 'een goede voorbereiding, is het halve werk'. "Opdrachtgevers, zoals de gemeente Almere, stimuleren duurzaam beheer én maken beleid om de sportvelden zo natuurlijk mogelijk te onderhouden. We willen met het oog op de Green Deal ook stappen maken. We werken aan gezonde bodems en gezonde grasmatten, die goed bestand zijn tegen onkruid, schimmels en uitbraken van ziekten. Het is eigenlijk simpel: als de velden qua kwaliteit nu al een acht verdienen, heb je straks vanaf 2021 - als er geen weg meer terug is - minder extra kosten voor het beheer. Het probleem ligt daarom vooral in kleinere gemeenten waar de velden een matig zesje scoren en de financiële middelen beperkt zijn. Conclusie is volgens mij daarmee dat de kwaliteit van veel sportterreinen onder druk staat. Verspreid over Nederland gaat het daarbij over duizenden sportvelden."

TEKST: Stefan Latijnhouwers

FOTO'S: Berdi Sport & Groen

Afspraken over chemievrij beheer

Sinds 2016 is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op een harde ondergrond buiten de landbouw niet meer toegestaan. Dat geldt voor gasfalteerde sportvelden, trottoirs en tribunes bij sportaccommodaties. Eind 2017 is dit verbod uitgebreid naar onverharde terreinen buiten de landbouw, zoals plantsoenen of bossen bij sportaccommodaties. Een uitzondering geldt voor de buitensport om zo de speelkwaliteit en veiligheid voor de sporters op de velden te waarborgen. Volgens de sportbranche was een verbod van chemie op de velden in 2017 namelijk niet haalbaar. De betrokken organisaties pleitten daarom eerder al voor een soepelere overgang op een later tijdstip. In de Green Deal Sportvelden, die ook CUMELA Nederland heeft ondertekend, is afgesproken dat de aanleg en het onderhoud zonder chemische gewasbeschermingsmiddelen officieel een feit is vanaf 2021.